

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ส่วนประกอบหนึ่งในแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2569

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

พิจารณาจาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสที่เกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงและผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยง ดังนี้

1) เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นเป็นประจำ / เกิดขึ้นเป็นปกติ
4	สูง	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นอย่างมาก
3	ปานกลาง	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นปานกลาง
2	ต่ำ	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
1	ต่ำมาก	มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นน้อยมาก

2) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
4	สูง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
3	ปานกลาง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง
2	ต่ำ	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
1	ต่ำมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

3) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	(5) ปานกลาง	(10) ปานกลาง	(15) สูง	(20) สูงมาก	(25) สูงมาก
4	(4) ต่ำ	(8) ปานกลาง	(12) ปานกลาง	(16) สูง	(20) สูงมาก
3	(3) ต่ำ	(6) ปานกลาง	(9) ปานกลาง	(12) ปานกลาง	(15) สูง
2	(2) ต่ำมาก	(4) ต่ำ	(6) ปานกลาง	(8) ปานกลาง	(10) ปานกลาง
1	(1) ต่ำมาก	(2) ต่ำมาก	(3) ต่ำ	(4) ต่ำ	(5) ปานกลาง

หมายเหตุ : ระดับความเสี่ยง = โอกาส × ผลกระทบ

ตารางเกณฑ์การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
สูงมาก	13 - 25	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งรัดจัดการความเสี่ยงในทันที เพื่อให้ความเสี่ยงต่ำลง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในที่สุด
สูง	7 - 12	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยง เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
ปานกลาง	3 - 6	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องใช้ความพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
ต่ำ	1 - 2	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดและติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

2. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตามหลักเกณฑ์ของข้อคำถามที่ O21 ของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 กำหนดให้หน่วยงานต้องแสดงข้อมูลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างน้อย 1 ด้านจาก 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

- (1) ด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ
- (2) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- (3) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	<p>การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต</p>
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	<p>ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบเกิดขึ้น โดยผลกระทบทางบวกเรียกว่า “โอกาส” และผลกระทบทางลบเรียกว่า “ความเสี่ยง”</p> <p>ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต</p> <p>Pain point หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broker หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติอนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความต้องการของผู้รับบริการในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยง หรือเป็นตัวการในการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมนอกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณในรูปแบบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม</p>
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	<p>เป็นการค้นหาว่ามีรูปแบบหรือเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนของกระบวนการ/โครงการ ที่อาจจะมีทุจริตเกิดขึ้น การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Point Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคตว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้นหากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใดกระทำการสิ่งใดมีพฤติการณ์อย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะ</p>

	นำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่สามารถลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก 2 ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ

มหาวิทยาลัยทักษิณได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต (2) ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

กระบวนการงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง		ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
1. การใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือการให้บริการตามภารกิจ	การรับสินบนเพื่อ การอนุมัติ อนุญาต หรือเรียกรับผลประโยชน์ส่วนตัว	1 (ต่ำมาก)	1 (ต่ำมาก)	1 (ต่ำ)	1) กำหนดนโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)
2. การให้บริการประชาชน	การเลือกปฏิบัติ หรือให้บริการไม่เท่าเทียม	2 (ต่ำ)	3 (ปานกลาง)	6 (ปานกลาง)	1) กำหนดขั้นตอน/ระยะเวลาให้บริการชัดเจน และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ
3. การบริหารงานบุคคล	การเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องในการแต่งตั้ง หรือโยกย้าย	1 (ต่ำมาก)	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	1) ใช้หลักเกณฑ์คุณธรรมและความโปร่งใสในการพิจารณา 2) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแต่งตั้ง โยกย้าย และการเลื่อนตำแหน่งให้ชัดเจน 3) ใช้หลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเช่น ผลงานและทักษะ 4) ส่งเสริมให้ผู้นำนองค์กรมีจริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี
4. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	การไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการงาน หรือไม่มีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	4 (ปานกลาง)	1) ให้ความรู้ด้านคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย (ITA) 2) ส่งเสริมจริยธรรมของผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย
5. การรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์	การปกปิดหรือไม่ดำเนินการต่อข้อร้องเรียน หรือแทรกแซงผลการพิจารณา	1 (ต่ำมาก)	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	1) ปรับปรุงพัฒนาระบบการรับข้อร้องเรียนและการจัดการข้อร้องเรียน

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต (3) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

กระบวนการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง		ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง
		โอกาสเกิด	ผลกระทบ		
1. การจัดซื้อจัดจ้าง	1. การจัดซื้อจัดจ้าง ดำเนินการไม่เป็นไปตาม ข้อกำหนด TOR	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	4 (ปานกลาง)	1) ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานพัสดุ เพื่อสร้างความ เข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง - โครงการปฏิบัติงานพัสดุอย่างไรให้ห่างไกลความผิด 2) กำหนดให้มีการตรวจสอบเอกสารและกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างโดยผู้บังคับบัญชาหรือคณะกรรมการก่อน ดำเนินการในแต่ละขั้นตอน
	2. การประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงของ เจ้าหน้าที่	1 (ต่ำมาก)	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	1. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ศึกษากฎหมาย ระเบียบ และหนังสือ สั่งการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความผิดพลาดใน การปฏิบัติงาน 2. กำหนดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ด้านพัสดุอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความผิดพลาดและ ความประมาทเลินเล่อ
	3. การไม่เปิดเผยข้อมูล หรือเปิดเผยข้อมูลไม่ ครบถ้วน/ล่าช้า เพื่อเอื้อ ประโยชน์แก่บุคคลใด บุคคลหนึ่ง	1 (ต่ำมาก)	3 (ปานกลาง)	3 (ปานกลาง)	1) เผยแพร่ข้อมูลโครงการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงเอกสารที่ เกี่ยวข้องต่อสาธารณะ 2) มอบหมายผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบความครบถ้วนและ ความถูกต้องของข้อมูลก่อนเผยแพร่ 3) จัดทำแนวทางหรือคู่มือการเปิดเผยข้อมูลให้เป็นมาตรฐาน เดียวกันทั้งหน่วยงาน

					4) ติดตามและตรวจสอบการเผยแพร่ข้อมูลเป็นระยะ เพื่อให้เป็นไปตามหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้
3. การเบิกจ่ายงบประมาณ	การเบิกจ่ายงบประมาณไม่ถูกต้องตามระเบียบ หรือเบิกเกินจริง	1 (ต่ำมาก)	2 (ต่ำ)	2 (ต่ำ)	<ol style="list-style-type: none"> 1) วางระบบการตรวจสอบเอกสารก่อนการอนุมัติ 2) จัดทำคู่มือหรือแนวทางการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ 3) ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณและกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ 4) ใช้ระบบสารสนเทศหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมและติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อลดความผิดพลาด